

การเลือกภาษาในหนังสือที่จัดพิมพ์จำหน่ายในประเทศไทย¹

ม.ล. จรัลวิไล จรุงโรจน์

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

Email: jaralvilai@yahoo.com

รับบทความ 26 พฤศจิกายน 2562 แก้ไขบทความ 16 ธันวาคม 2562 ตอบรับ 16 มกราคม 2563

ออนไลน์ 28 พฤษภาคม 2563

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้คือเปรียบเทียบการเลือกภาษาที่พบบนปกในเนื้อในหนังสือทั้งในด้านจำนวนภาษาที่ปรากฏใช้และรูปแบบการปรากฏรวมของภาษาเหล่านั้นข้อมูลที่น่าสนใจวิเคราะห์มาจากหนังสือจำนวน 1,459 เล่ม ที่พิมพ์จำหน่ายในประเทศไทย แม้ว่าจะพบภาษาที่ใช้ถึง 8 ภาษา ได้แก่ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี ภาษาเยอรมัน ภาษาฝรั่งเศส และภาษาสเปน แต่หนังสือและปกหนังสือส่วนมากเลือกใช้ภาษาเดียวคือภาษาไทย ภาษาที่พบใช้มากอันดับสองและสามคือภาษาอังกฤษและภาษาจีน หนังสือสำหรับเด็กพบว่าเป็นหนังสือหลายภาษามากกว่าหนังสือของผู้ใหญ่ และหนังสือบันเทิงคดีก็พบเป็นหนังสือหลายภาษามากกว่าหนังสือสารคดี ปกหนังสือมีการใช้ภาษาที่หลากหลายกว่าเนื้อในหนังสือ

คำสำคัญ การเลือกภาษา หนังสือ ประเทศไทย

Language Choice in Books Published in Thailand

M.L. Jaralvilai Charunrochana

Faculty of Liberal Arts and Sciences, Kasetsart University, Kamphaeng Saen Campus

Email: jaralvilai@yahoo.com

Received 26 November 2019; revised 16 December 2019; accepted 16 January 2020; online 28 May 2020

Abstract

The objectives of this study were to compare language choice on the covers and texts of books in terms of numbers of language and the patterns of co-occurrence. The data was collected from 1459 books published in Thailand. Although 8 languages were found; Thai, English, Chinese, Japanese, Korean, German, French, Spanish, the majority of books and book cover are monolingual in Thai. The second and third prominent languages are English and Chinese. There are more multilingual books for children than for adults and more multilingual fiction books than multilingual non-

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยทุนศาสตราจารย์วิจัยดีเด่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย เรื่อง “บทบาทที่แข่งขันกันระหว่างภาษาประจำชาติกับภาษาอังกฤษในประเทศกลุ่มอาเซียน: การศึกษาการเลือกภาษาในแวดวงกฎหมาย สื่อ การศึกษา วรรณกรรม และการเมือง”

fiction books. The patterns of language co-occurrence on book covers are more various than those inside books.

Keywords: Language Choice, Books, Thailand

1. บทนำ

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศไทยมีลักษณะเด่นในแง่ความเป็นเอกภาพทางภาษา แม้จะมีภาษาและภาษาย่อยรวมกันถึง 73 ภาษา (Eberhard, Simons, & Fennig, 2019) ใช้อยู่ในประเทศไทยแต่ภาษาไทยก็เป็นภาษาหลักและเป็นภาษาราชการเพียงภาษาเดียวของประเทศ

ปรากฏการณ์โลกาภิวัตน์ (Globalization phenomenon) หลอมรวมคนในโลกให้เป็นหนึ่งเดียวกันมากขึ้น สิ่งที่มาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้คืออิทธิพลของภาษาต่างประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะภาษาที่นิยมใช้เป็นภาษากลางของโลกคือภาษาอังกฤษ และเมื่อรวมกับการประกาศในกฎบัตรอาเซียน (The ASEAN Charter) ข้อที่ 34 ที่มีเนื้อหาว่า “The working language of ASEAN shall be English.” ก็ยิ่งทำให้ภาษาอังกฤษเข้ามามีอิทธิพลต่อแวดวงต่าง ๆ ในประเทศไทยมากขึ้นอีก เช่น ในแวดวงการศึกษา ก็จะพบว่า มีข้อหนึ่งในนโยบายเร่งด่วนของคณะกรรมการนโยบายและพัฒนาศึกษากระทรวงศึกษาธิการที่ระบุว่าให้พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้เรียนโดยเน้นการสื่อสาร ให้นักเรียนเคยชินกับเจ้าของภาษา และให้มีการทดสอบความสามารถครูและนักเรียนเทียบกรอบมาตรฐานของสหภาพยุโรป (The Common European Framework of Reference for Languages หรือ CEFR) และมีแนวปฏิบัติในการส่งเสริมการยกระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษด้วยการขยายโครงการพิเศษด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เช่น International Program หรือ Mini English Program มีการส่งเสริมให้จัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความสามารถด้านภาษาอังกฤษ เช่น เพิ่มชั่วโมงเรียนภาษาอังกฤษ จัดการเข้าค่ายแบบเข้มข้นเป็นระยะเวลา 2-4 สัปดาห์ ฯลฯ (สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) ทำให้สามารถคาดการณ์ได้ว่าคนไทยรุ่นใหม่จะมีความเป็นผู้รู้หลายภาษามากขึ้นกว่าคนรุ่นก่อน

เมื่อผู้หนึ่งผู้ใดรู้มากกว่าหนึ่งภาษาก็ย่อมทำให้เกิดการเลือกภาษา (language choice) ตามมา ในมุมมองของนักภาษาศาสตร์สังคมการเลือกภาษาไม่ได้เกิดขึ้นอย่างอิสระ แต่จะต้องมีเหตุผลทางสังคมที่อธิบายได้อยู่เบื้องหลัง

Fishman (1965) ได้อธิบายว่าการที่ใครจะใช้ภาษาอะไรเพื่อพูดกับใครอย่างเหมาะสมขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการ คือ 1.) การเป็นสมาชิกของกลุ่ม (group membership) เช่น เป็นคนเพศใด วัยใด อาชีพใด นับถือศาสนาใด ฯลฯ 2.) สถานการณ์ (situation) เช่น ใช้ภาษาอยู่ที่ไหน เมื่อไร ฯลฯ และ 3.) หัวข้อ (topic) ของการใช้ภาษา ลักษณะ 3 ประการนี้เรียกรวมกันว่าแวดวงการใช้ภาษา (domain of language use) ซึ่ง Fishman (1972) เสนอไว้ 5 แวดวงได้แก่ แวดวงครอบครัว (family) แวดวงมิตรภาพ (friendship) แวดวงศาสนา (religion) แวดวงการศึกษา (education) และแวดวงการทำงาน (employment) ในแต่ละแวดวงของแต่ละสังคมก็มีความนิยมที่เลือกใช้ภาษาแตกต่างกันออกไป บางครั้งอาจไม่ได้เป็นการเลือกกระหว่างภาษาคนละภาษา (เช่น เลือกว่าจะใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาไทย) แต่เป็นการเลือกวิธภาษาย่อยของภาษาเดียวกันก็ได้ ดังตัวอย่างที่ Holmes (1992, p. 47) ให้ไว้ว่าในครอบครัวชาวนิวซีแลนด์ พ่อเรียกลูกชายให้มาดื่มชาด้วยวิธภาษาไม่เป็นทางการว่า “Tea’s ready Robbie” แต่เมื่อลูกชายไม่สนใจฟังและยังคงเล่นสเก็ตบอร์ดต่อไป พ่อก็เปลี่ยนมาใช้ วิธภาษาเป็นทางการเพื่อสื่อการใช้อำนาจบังคับว่า “Mr. Robert Harris if you do not come in immediately there will be consequences which you will regret.”

บางครั้งการเลือกภาษาก็เป็นการเลือกใช้ภาษาที่แตกต่างกันมากกว่าหนึ่งภาษา ปรากฏการณ์นี้เรียกว่าการสลับภาษา (code-switching) หรือ การปนภาษา (code-mixing) โดยนักวิชาการบางคนถือว่าการปนภาษาเป็นประเภทย่อยของการสลับภาษา เช่น Bell (2014) ที่มองว่าการสลับภาษาเกิดขึ้นเวลาที่ผู้พูดสลับรหัส (code) ไปมาระหว่างรหัสที่ตนมีในคลังภาษา โดยถ้าการสลับภาษานั้นเกิดภายในประโยคเดียวกันจะเรียกว่าการปนภาษา และยังกล่าวว่าการสลับภาษา (ซึ่งก็รวมการปนภาษาไว้ด้วย) มักจะบ่งบอกความหมายเชิงสังคม

เนื่องจากการปนภาษาเป็นการใช้คำหรือหน่วยสั้น ๆ ของภาษาหนึ่งแทรกลงไป ในประโยคของอีกภาษาหนึ่ง Holmes (1992) จึงกล่าวว่าแม้แต่ผู้ที่มีความรู้ภาษาที่สอง ไม่ดีนักก็ยังสามารถปนภาษาได้ด้วยการใช้คำบางคำหรือวลีสั้น ๆ และการปนภาษามักมีหน้าที่หลักทางสังคมคือเพื่อสื่อถึงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของผู้พูดและเพื่อแสดงความ เป็นพวกเดียวกันกับผู้ฟังมากกว่าจะสื่อความหมายเชิงเนื้อหาและยกตัวอย่างว่าคุณยายสั่งให้หลานซึ่งเป็นผู้รู้ภาษาเดียวทำอะไรบางอย่างด้วยภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาที่หลานเข้าใจแต่เมื่อหลานดื้อไม่ทำตามคุณยายก็เปลี่ยนมาสั่งหลานซ้ำอีกครั้งด้วยภาษาเยอรมัน

ทั้ง ๆ ที่หลานไม่เข้าใจภาษาเยอรมัน ในที่นี้คุณยายเลือกใช้ภาษาเยอรมันเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจและความเห็นต่าง มากกว่าที่จะใช้เพื่อสื่อความ (Holmes, 1992, p. 40)

การปนภาษาต่างประเทศในสื่อเพื่อสื่ออารมณ์ในฐานะสัญลักษณ์พบในงานวิจัยหลายงาน เช่น งานวิจัยของ Goldstein (2011) พบว่า การใช้ภาษาอังกฤษปนในโฆษณาภาษาญี่ปุ่นไม่ได้มีหน้าที่หลักในการสื่อความหมายเชิงเนื้อหาไม่ว่ากับตัวชาวญี่ปุ่นหรือเจ้าของภาษาอังกฤษ แต่มีหน้าที่หลักคือการตกแต่ง (decoration) บางครั้งจึงทำให้เกิดผลที่ตามมาว่าภาษาอังกฤษที่ปนในโฆษณาภาษาญี่ปุ่นมีส่วนที่ฟังดูแปลกสำหรับผู้ที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ เช่นประโยค “For Beautiful Human Life” ที่ปรากฏในโฆษณาเครื่องสำอางยี่ห้อหนึ่ง

McGregor (2003) ก็ศึกษาการปนภาษาในสังคมญี่ปุ่นเช่นกันแต่เจาะจงลงไปที่ป้ายโฆษณาที่พบในกรุงโตเกียว และได้ผลการศึกษาไปในทำนองเดียวกันว่าการปนภาษาต่างประเทศ (ในงานนี้พบภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส) เป็นการใช้เชิงสัญลักษณ์สื่ออารมณ์ความรู้สึกทันสมัย มีคุณภาพสูง มีรสนิยมระดับสูง โดยที่เจ้าของสินค้าหรือบริการไม่ได้คาดหวังว่าผู้อ่านหรือผู้ชมจะเข้าใจความหมายโดยตรงของคำภาษาต่างประเทศนั้น

Cheshire and Moser (1994) ศึกษาการเลือกใช้ภาษาอังกฤษในโฆษณาของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ พบว่าภาษาอังกฤษมีบทบาทเชิงสัญลักษณ์เช่นเดียวกัน แต่แตกต่างจากในประเทศญี่ปุ่นตรงที่ภาษาอังกฤษในสวิตเซอร์แลนด์ไม่ได้เป็นสัญลักษณ์ของความทันสมัยแต่เป็นสัญลักษณ์แสดงความเป็นปึกแผ่นภายในประเทศทั้ง ๆ ที่ภาษาอังกฤษไม่ใช่ภาษาราชการของประเทศสวิตเซอร์แลนด์เลย ประเทศสวิตเซอร์แลนด์เป็นประเทศเดียวในยุโรปที่มีภาษาราชการมากถึง 4 ภาษา (คือภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาอิตาลี และภาษาโรมาન્ซ์) ชาวสวิตเซอร์แลนด์ทุกคนได้เรียนภาษาอังกฤษ และภาษาอังกฤษก็ค่อย ๆ มีบทบาทมากขึ้นเรื่อย ๆ

สำหรับในประเทศไทยนั้น Sangroong (2015) ศึกษาการใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาพบนปกนิตยสาร Marie Claire ฉบับภาษาไทย และพบว่ามีการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อถึงรสนิยมที่เป็นสากลและความคุณภาพ และใช้ภาษาไทยเพื่อสื่อถึงเอกลักษณ์และความเคารพ

งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ภาษาในสื่อสิ่งพิมพ์มักเป็นการศึกษาด้านบทบาทของการปนภาษา แต่ไม่ค่อยมีงานที่ศึกษาในเชิงปริมาณให้เห็นชัดเจนว่ามีรูปแบบการใช้ภาษาแบบภาษาเดียวหรือหลายภาษาอย่างไรในความถี่เท่าใด ยกเว้นในงานของ

ภาวดี สายสุวรรณ (2561) แต่ก็เป็นการศึกษาการปนภาษาในสื่อนิตยสารและหนังสือพิมพ์ ผู้วิจัยจึงต้องการหาคำตอบเกี่ยวกับการปนภาษาในสื่อประเภทหนังสือในประเทศไทย โดยจำแนกการปนภาษาว่าปรากฏที่ปกหรือเนื้อในหนังสือ และนำกลุ่มผู้อ่านหลัก (เด็กหรือผู้ใหญ่) และประเภทของหนังสือ (สารคดีหรือบันเทิงคดี) มาเป็นตัวแปรในการศึกษาด้วย

1.2 วัตถุประสงค์

1. เปรียบเทียบการเลือกภาษาบนปกหนังสือกับในเล่มทั้งในด้านความหลากหลายทางภาษาและตัวภาษาว่าเป็นภาษาใดบ้าง
2. เปรียบเทียบการเลือกภาษาในหนังสือสำหรับเด็กกับสำหรับผู้ใหญ่ทั้งในด้านจำนวนภาษาและตัวภาษา
3. เปรียบเทียบการเลือกภาษาในหนังสือบันเทิงคดีกับสารคดีในด้านจำนวนภาษาและตัวภาษา

1.3 สมมุติฐาน

1. การเลือกภาษาบนปกหนังสือกับในตัวเล่มมีความแตกต่างกันทั้งในด้านจำนวนภาษาและตัวภาษา
2. การเลือกภาษาในหนังสือสำหรับเด็กกับสำหรับผู้ใหญ่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านจำนวนภาษาและตัวภาษา
3. การเลือกภาษาในหนังสือบันเทิงคดีกับสารคดีมีความแตกต่างกันทั้งในด้านจำนวนภาษาและตัวภาษา

2. วิธีดำเนินงานวิจัย

2.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และการเก็บข้อมูล

ประชากรซึ่งเป็นเป้าหมายของการศึกษาในครั้งนี้คือหนังสือที่จัดพิมพ์และจำหน่ายในประเทศไทย ส่วนกลุ่มตัวอย่างคือหนังสือจำนวน 1,459 เล่ม จาก 328 สำนักพิมพ์ ซึ่งมาจากการเลือกตัวอย่างตามสะดวกจากเว็บไซต์จำหน่ายหนังสือออนไลน์ และเว็บไซต์สำนักพิมพ์ต่าง ๆ (เก็บข้อมูลจริงจากหนังสือ 1,500 เล่ม แต่คัดบางส่วนออกในภายหลังเมื่อพบว่าข้อมูลไม่สมบูรณ์เพียงพอต่อการวิเคราะห์)

สาเหตุที่เลือกเก็บตัวอย่างจากเว็บไซต์ก็เนื่องจากผู้วิจัยต้องการให้ข้อมูลเป็นอิสระจากข้อจำกัดด้านสถานที่ซึ่งอาจมีผลต่อข้อมูล เช่น หากผู้วิจัยเลือกตัวอย่างจากร้านหนังสือที่มีหน้าร้านตั้งอยู่ในย่านท่องเที่ยวที่มีย่านท่องเที่ยวชาวต่างชาติจำนวนมาก

ก็อาจทำให้ร้านหนังสือก็นำหนังสือที่เป็นภาษาต่างประเทศมาขายมากกว่าร้านหนังสือโดยทั่วไป

หนังสือที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างมีเนื้อหาที่หลากหลาย แต่ผู้วิจัยไม่วิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาและพจนานุกรม เพราะถือว่าเป็นหนังสือเฉพาะทางด้านภาษา จำเป็นต้องมีภาษานั้น ๆ ปรากฏอยู่โดยไม่เกี่ยวข้องกับเจตนาการเลือกภาษา

ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลภาษาบนปกหนังสือเฉพาะปกหน้า จึงเลือกเก็บข้อมูลเฉพาะจากหนังสือที่มีภาพปกหน้ามองเห็นได้ชัดเจน และมีตัวอย่างด้านในตัวเล่มให้ทราบว่าใช้ภาษาใด แต่หากไม่มีตัวอย่างด้านในแสดงในเว็บไซต์ ผู้วิจัยจะใช้วิธีการอื่นเสริม เช่น ดูเนื้อในจากตัวเล่มจริงที่มีในห้องสมุดหรือร้านหนังสือ หรือสอบถามจาก ผู้ที่เคยอ่านหรือมีหนังสือเล่มนั้นไว้ในครอบครอง

2.2 การจัดระเบียบและวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลของหนังสือที่นำมาวิเคราะห์ทั้งในฐานะตัวแปรต้นและตัวแปรตามของงานวิจัยนี้ได้แก่

2.2.1 ตัวแปรต้น

1) กลุ่มผู้อ่านหลัก

แบ่งเป็นสองกลุ่มคือเด็กและผู้ใหญ่ ในกรณีที่เว็บไซต์นั้นระบุกลุ่มผู้อ่านหลักชัดเจนแล้ว ผู้วิจัยก็ได้ยึดเอาตามนั้น แต่หากไม่มีการระบุไว้ชัดเจน ผู้วิจัยก็ได้ตัดสินใจด้วยตนเองจากหลาย ๆ ปัจจัย เช่น สำนักพิมพ์นั้นปกติแล้วผลิตหนังสือสำหรับใคร การออกแบบรูปเล่ม-ตัวอักษรเหมาะสำหรับผู้อ่านกลุ่มใด เนื้อหาเป็นอย่างไร ฯลฯ

2) หมวดหนังสือ

แบ่งเป็นบันเทิงคดี (fiction) และ สารคดี (non-fiction)

3) ส่วนประกอบของหนังสือ

ในที่นี้คือปกหนังสือ (เฉพาะปกหน้า) กับเนื้อในตัวเล่ม

2.2.2 ตัวแปรตาม

1) ภาษาที่เลือกใช้

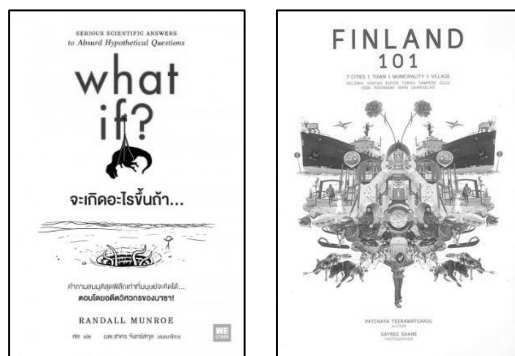
ในกรณีของปกหนังสือ ผู้วิจัยพิจารณาภาษาที่ปรากฏทั้งที่เป็นรายละเอียดหลักได้แก่ ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง และข้อความอื่น ๆ บนปกหน้า ในกรณีของปกที่มีหลายภาษา ผู้วิจัยได้พิจารณาด้วยว่าภาษาใดมีความเด่นชัดเป็นภาษาหลัก (หมายถึงภาษาที่มองเห็นได้ชัดกว่าด้วยเหตุผลใด ๆ เช่น ขนาดตัวอักษรใหญ่กว่า สีของตัวอักษรเห็นได้ชัดกว่า

ปรากฏในตำแหน่งที่เห็นได้ชัดเจนกว่า ฯลฯ) ภาษาอื่นทั้งหมดนอกเหนือจากภาษาหลัก จะเรียกรวมกันว่าเป็นภาษารองของหนังสือเล่มนั้นโดยไม่จัดอันดับ

ส่วนในกรณีของภาษาในเล่มหนังสือ เนื่องจากแต่ละเล่มประกอบด้วยหน้าเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงพิจารณาเฉพาะภาษาที่ใช้เป็นหลักในเล่มหนังสือ ไม่คำนึงถึงการปนภาษาเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่อาจแทรกเข้ามา หากมีมากกว่าหนึ่งภาษาในปริมาณที่ใกล้เคียงกันก็ได้จัดว่าเป็นหนังสือหลายภาษา โดยไม่ได้พิจารณาถึงความเด่นว่าภาษาใดเป็นภาษาหลักภาษาใดเป็นภาษารอง ดังนั้นการไม่เห็นเนื้อในหนังสือครบทุกหน้าจึงไม่มีผลต่อการวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยกำหนดการนับความถี่เป็นจำนวนเล่มหนังสือ ไม่ใช่จำนวนหน้า หรือจำนวนครั้งของการปรากฏ

ทั้งนี้ในการตีความว่าข้อความใดเป็นภาษาใด ผู้วิจัยคำนึงถึงตัวอักษรที่ใช้ด้วย เช่น “บรอกโคลี” ถือเป็นภาษาไทย แต่ “broccoli” ถือเป็นภาษาอังกฤษ

ภาพที่ 1 ตัวอย่างปกหนังสือที่มีภาษาอังกฤษเด่นชัดกว่าภาษาไทย และ ปกหนังสือที่มีภาษาอังกฤษเดียว

ภาพที่ 2 ตัวอย่างปกหนังสือที่มีภาษาอังกฤษเด่นชัดกว่าภาษาไทย และ ปกหนังสือที่มีภาษาเกาหลีเด่นชัดกว่าภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ภาพที่ 3 ตัวอย่างเนื้อในหนังสือที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ขั้นตอนต่อไป ผู้วิจัยนำความถี่ของจำนวนเล่มหนังสือที่ได้ไปตีความเพื่อวิเคราะห์หัยบทบาทและความสำคัญของภาษาเพื่อการสื่อความในหนังสือ เช่น หากพบว่ามีหนังสือที่ใช้ภาษาต่างประเทศ A ในความถี่สูงกว่าภาษาต่างประเทศ B จะถือว่าผู้เขียนหนังสือในประเทศไทยนิยมเลือกใช้ภาษาต่างประเทศ A มากกว่าภาษาต่างประเทศ B นั่นคือในประเทศไทยภาษาต่างประเทศ A มีบทบาทมากกว่าภาษาต่างประเทศ B นั่นเอง

2.2.3 สถิติที่ใช้

สถิติพรรณนาที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ ความถี่ และร้อยละ ส่วนสถิติอนุมานที่ใช้คำนวณหาความสำคัญทางสถิติคือ Chi-Square เนื่องจากผู้วิจัยต้องการทดสอบความเป็นอิสระหรือความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามซึ่งล้วนแต่เป็นตัวแปรประเภทนามบัญญัติ

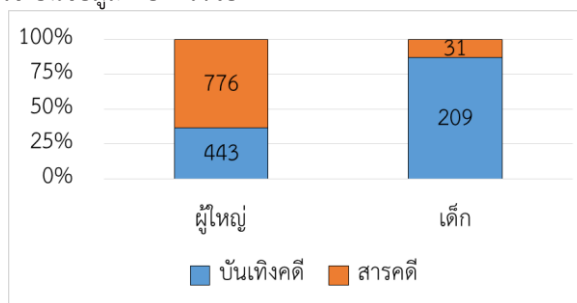
สมมุติฐานว่าง (null hypothesis) ของงานวิจัยนี้คือ กลุ่มผู้อ่าน / หมวดหนังสือ / ส่วนประกอบของหนังสือ ไม่มีผลต่อการเลือกภาษา ผู้วิจัยกำหนดค่านัยสำคัญไว้ที่ 0.05 แบบทางเดียว (one-tailed) เนื่องจากไม่ได้ระบุทิศทางของความแตกต่างในการตั้งสมมุติฐาน หากค่า p ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่า 0.05 ก็เท่ากับสามารถปฏิเสธสมมุติฐานว่าง และยอมรับสมมุติฐานทางเลือกซึ่งตรงข้ามกับสมมุติฐานว่าง แต่สอดคล้องกับสมมุติฐานของผู้วิจัย (ดังแสดงไว้ใน 1.3)

3. ผลการวิจัย

จากหนังสือที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย 1,459 เล่ม มีจำนวนหนังสือสำหรับผู้ใหญ่ 1,219 เล่ม (ร้อยละ 83.55) มากกว่าหนังสือสำหรับเด็ก 240 เล่ม (ร้อยละ 16.45) อย่างชัดเจน และมีจำนวนหนังสือสารคดี จำนวน 807 เล่ม (ร้อยละ 55.31)

มากกว่าบันเทิงคดี ซึ่งมี 652 เล่ม (ร้อยละ 44.69) โดยหนังสือสำหรับเด็กส่วนมากเป็นหนังสือบันเทิงคดี ในขณะที่หนังสือสำหรับผู้ใหญ่ส่วนมากเป็นหนังสือสารคดี ดังแสดงไว้ในภาพที่ 4

ภาพที่ 4 หนังสือที่ใช้เป็นข้อมูลเพื่อการวิจัย

3.1 การเลือกใช้ภาษาบนปกหนังสือมีความหลากหลายกว่าเนื้อใน

จากวัตถุประสงค์ที่หนึ่งซึ่งเปรียบเทียบการเลือกภาษาบนปกหนังสือกับเนื้อใน ผู้วิจัยพบว่ามีความแตกต่างกันตรงตามสมมุติฐาน ภาษาบนปกหนังสือมีความหลากหลายกว่าเนื้อใน ทั้งปกหนังสือและเนื้อในพบการเลือกใช้ภาษาร่วมกันเป็นจำนวนตั้งแต่ 1 ถึง 3 ภาษา โดยที่พบการใช้ภาษาเพียงภาษาเดียวพบมากที่สุด แต่ปกหนังสือมีการใช้ภาษาหลายภาษามากกว่าด้านในหนังสืออย่างเห็นได้ชัดเจนนัยสำคัญทางสถิติ ดังรายละเอียดในตารางที่ 1 และภาพที่ 5

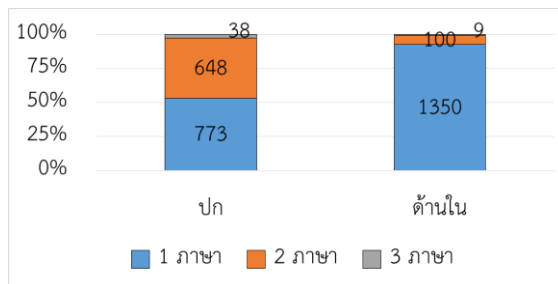
ตารางที่ 1

จำนวนเล่มและร้อยละของหนังสือจำแนกตามจำนวนภาษา

	ภาษาเดียว	สองภาษา	สามภาษา	รวม
ปก	773 (52.98%)	648 (44.41%)	38 (2.60%)	1459 (100%)
ด้านใน	1350 (92.53%)	100 (6.85%)	9 (0.62%)	1459 (100%)

$$\chi^2 = 579.19, df2, p < 0.00001$$

ภาพที่ 5 จำนวนเล่มและร้อยละของหนังสือจำแนกตามจำนวนภาษา

ภาษาที่พบแม้จะมีถึง 8 ภาษา แต่มีเพียง 3 ภาษาเท่านั้นคือภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ที่พบมากอย่างโดดเด่น จึงตีความได้ว่า 3 ภาษานี้เป็นภาษาต่างประเทศที่มีบทบาทในการสื่อความในหนังสือมากกว่าภาษาต่างประเทศอื่น ๆ อย่างชัดเจน แต่ในขณะเดียวกันสามภาษานี้ก็ยังมีความเกี่ยวข้องกับภาษาไทยอย่างมาก โดยสังเกตจากความถี่ที่พบน้อยกว่า และสังเกตได้จากการที่ถ้ามีการเลือกใช้ภาษาเพียงภาษาเดียว ภาษานั้นมักจะเป็นภาษาไทย ในกรณีที่พบการเลือกใช้ภาษาสองหรือสามภาษาร่วมกัน หนึ่งในสองหรือสามภาษานั้นก็มักจะเป็นภาษาไทย ทำให้จากหนังสือ 1,495 เล่ม พบปกที่ไม่ใช้ภาษาไทยเพียง 10 เล่ม และด้านในที่ไม่ใช้ภาษาไทยเพียง 2 เล่ม ส่วนภาษาอื่น ๆ คือภาษาเกาหลี ภาษาเยอรมัน ภาษาสเปน และภาษาฝรั่งเศส พบน้อยมากจนไม่สามารถจัดอันดับได้แน่ชัดว่าภาษาใดมีบทบาทมากกว่ากันอย่างไร ดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2

จำนวนเล่มและร้อยละของหนังสือที่มีการปรากฏรวมของภาษาในรูปแบบต่าง ๆ

	ภาษาเดียว			สองภาษา								สามภาษา			รวม
				T กับ							E กับ	T E กับ			
	T	E	F	E	C	J	K	Sp	F	G	C	C	J	K	
ปก	764	9	-	545	57	39	2	2	1	1	1	20	17	1	1459
	52.36%	0.62%	-	37.35%	3.91%	2.67%	0.14%	0.14%	0.07%	0.07%	0.37%	1.37%	1.17%	0.07%	100%
ด้านใน	1348	1	1	99	-	1	-	-	-	-	-	9	-	-	1459
	92.39%	0.07%	0.07%	6.79%	-	0.07%	-	-	-	-	-	0.62%	-	-	100%

(T = ภาษาไทย, E=ภาษาอังกฤษ, C=ภาษาจีน, J=ภาษาญี่ปุ่น,
K=ภาษาเกาหลี, Sp=ภาษาสเปน, F=ภาษาฝรั่งเศส, G=ภาษาเยอรมัน)

การที่มีการเลือกใช้ภาษาบนปกหนังสือหลากหลายกว่าในเล่มอย่างเด่นชัด น่าจะเป็นเพราะปกหนังสือไม่ได้มีหน้าที่หลักอยู่ที่การสื่อความเป็นหลักอย่างเนื้อใน

แต่มีหน้าที่สำคัญอีกประการคือสื่ออารมณ์ ตามที่ Carton (2018) กล่าวว่าปกหนังสือที่ประสบความสำเร็จต้องทำให้ผู้อื่นรู้สึกถึงสิ่งต่าง ๆ มากกว่าแค่บอกเล่าให้ผู้อ่านรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ แม้ปัจจุบันนี้ความรู้ภาษาต่างประเทศของคนไทยในภาพรวมยังไม่มากนัก แต่ปกหนังสือไม่ใช่ส่วนที่สื่อความเนื้อหาหลัก ทำให้สามารถมีการเลือกใช้ภาษาต่างประเทศหลากหลายภาษามาประกอบได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าผู้อ่านจะอ่านเข้าใจหรือไม่ ตราบใดที่มีภาษาไทยปรากฏควบคู่อยู่

เมื่อพิจารณาความเด่นของภาษาบนปกหนังสือก็พบว่ามีเพียงภาษาไทยและภาษาอังกฤษเท่านั้นที่มีความเด่นชัดในระดับที่ปรากฏเป็นภาษาเดียวบนปกหนังสือ (ใช้เพียงสองภาษานี้ก็สื่อความได้ชัดเจน โดยไม่ต้องพึ่งภาษาอื่นใดเพื่อช่วยสื่อความ) แต่ภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่ปรากฏเดี่ยวก็ปรากฏในความถี่ที่แตกต่างกันมาก คือ 764 เล่มต่อ 9 เล่ม นอกจากนั้นภาษาไทยยังมีความเด่นชัดกว่าภาษาอื่นอย่างมาก เห็นได้จากเมื่อปรากฏร่วมกับภาษาอื่น ๆ ภาษาไทยก็มักอยู่ในฐานะของการนำ ในขณะที่ภาษาอื่น ๆ ที่พบในความถี่ที่มากพอสมควร (อังกฤษ จีน ญี่ปุ่น) เมื่อปรากฏร่วมกับภาษาอื่น ก็มักจะปรากฏในฐานะภาษาตามทั้งสิ้น ดังในตารางที่ 3

ตารางที่ 3

จำนวนเล่มและร้อยละของหนังสือจำแนกตามความเด่นของแต่ละภาษาบนปกหนังสือ

	ปรากฏ			ไม่ปรากฏ	รวม
	เดี่ยว	ร่วมกับภาษาอื่น			
		นำ	ตาม		
ไทย	764 (52.36%)	527 (36.12%)	158 (10.83%)	10 (0.69%)	1459 (100%)
อังกฤษ	9 (0.62%)	138 (9.46%)	446 (30.57%)	866 (59.36%)	1459 (100%)
จีน	0	14 (0.96%)	64 (4.39%)	1381(64.65%)	1459 (100%)
ญี่ปุ่น	0	5 (0.34%)	51 (3.50%)	1403(96.16%)	1459 (100%)
ฝรั่งเศส	0	1 (0.07%)	0	1458(99.93%)	1459 (100%)
เกาหลี	0	1 (0.07%)	2 (0.14%)	1456(99.79%)	1459 (100%)
เยอรมัน	0	0	1 (0.07%)	1458(99.93%)	1459 (100%)
สเปน	0	0	2 (0.14%)	1457(99.86%)	1459 (100%)

3.2 การเลือกใช้ภาษาในหนังสือสำหรับเด็กมีความหลากหลายกว่าหนังสือสำหรับผู้ใหญ่

ผลการวิเคราะห์พบว่าหนังสือสำหรับเด็กกับหนังสือสำหรับผู้ใหญ่มีการเลือกใช้ภาษาในด้านในเล่มที่แตกต่างกัน แม้ว่าทั้งหนังสือสำหรับเด็กและสำหรับผู้ใหญ่จะพบว่าเป็นหนังสือภาษาเดียวมากที่สุด แต่เมื่อเทียบสัดส่วนแล้วพบว่าหนังสือสำหรับเด็กภาษาเดียวน้อยกว่าหนังสือสำหรับผู้ใหญ่ที่เป็นภาษาเดียว อีกทั้งหนังสือสำหรับผู้ใหญ่ยังมีจำนวนภาษาในด้านในจำกัดอยู่ที่หนึ่งหรือสองภาษา ในขณะที่หนังสือสำหรับเด็กปรากฏหนังสือสามภาษาอยู่บ้างแม้เป็นจำนวนน้อย

การเลือกใช้ภาษาในด้านในเล่มก็เป็นไปในทำนองเดียวกัน หนังสือสำหรับเด็กมีการใช้ภาษาที่หลากหลายกว่าในด้านจำนวนภาษา หนังสือสำหรับเด็กพบการใช้สองภาษาบนปกมากที่สุด รองลงมาคือภาษาเดียว ส่วนหนังสือสำหรับผู้ใหญ่นั้นพบการใช้ภาษาเดียวมากที่สุด รองลงมาคือปกสองภาษา ทั้งหนังสือสำหรับเด็กและผู้ใหญ่พบปกหนังสือสามภาษาน้อยมาก รายละเอียดดังในตารางที่ 4 -5 และภาพที่ 6

ตารางที่ 4

จำนวนเล่มและร้อยละของหนังสือสำหรับเด็กกับผู้ใหญ่จำแนกตามจำนวนภาษาในด้านใน

	ภาษาเดียว	สองภาษา	สามภาษา	รวม
เด็ก	147 (61.25%)	84 (35%)	9 (3.75%)	240 (100%)
ผู้ใหญ่	1203 (98.69%)	16 (1.31%)	0	1219 (100%)

$$\chi^2 = 408.096, df2, p < 0.00001$$

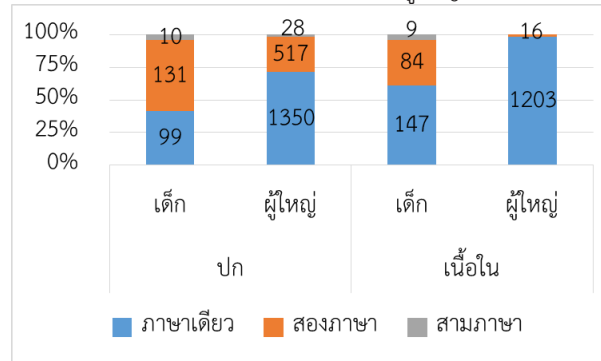
ตารางที่ 5

จำนวนเล่มและร้อยละของหนังสือสำหรับเด็กกับผู้ใหญ่จำแนกตามจำนวนภาษาบนปก

	ภาษาเดียว	สองภาษา	สามภาษา	รวม
เด็ก	99 (41.25%)	131 (54.58%)	10 (4.17%)	240 (100%)
ผู้ใหญ่	1350 (55.29%)	517 (42.42%)	28 (2.30%)	1219 (100%)

$$\chi^2 = 89.197, df2, p < 0.00001$$

ภาพที่ 6 จำนวนเล่มและร้อยละของหนังสือสำหรับเด็กและผู้ใหญ่จำแนกตามจำนวนภาษา

แต่เมื่อพิจารณารูปแบบของการปรากฏร่วมของภาษาในเล่มหนังสือก็พบความแตกต่างในทิศทางตรงกันข้ามกับจำนวนภาษา นั่นคือพบว่าหนังสือสำหรับเด็กมีรูปแบบการปรากฏของภาษาที่หลากหลายกว่าหนังสือสำหรับผู้ใหญ่ (6 รูปแบบ : 2 รูปแบบ) หนังสือภาษาเดียวสำหรับเด็กมีทั้งที่เป็นภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาฝรั่งเศส (แม้สองภาษาหลังจะพบภาษาละเพียงเล่มเดียวก็ตาม) ในขณะที่หนังสือภาษาเดียวสำหรับผู้ใหญ่นั้นแต่เป็นภาษาไทย ในกรณีของหนังสือหลายภาษาที่เหมือนกัน หนังสือสองภาษาสำหรับเด็กพบว่ามีภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่นปรากฏร่วมกันด้วย เช่นเดียวกับที่พบหนังสือสามภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน ในขณะที่หนังสือหลายภาษาสำหรับผู้ใหญ่พบเพียงเป็นหนังสือภาษาไทยคู่กับภาษาอังกฤษและพบในปริมาณที่น้อยมาก ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 6

ตารางที่ 6

จำนวนเล่มและร้อยละของหนังสือสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ที่มีการปรากฏร่วมของภาษาในรูปแบบต่าง ๆ ในเล่ม

	ภาษาเดียว			สองภาษา		สามภาษา	รวม
	T	E	F	TE	TJ	TEC	
เด็ก	145	1	1	83	1	9	240
	60.42%	0.42%	0.42%	34.58%	0.42%	3.75%	100%
ผู้ใหญ่	1203	0	0	16	0	0	1459
	98.69%	0	0	1.31%	0	0	100%

(T = ภาษาไทย, E=ภาษาอังกฤษ, C=ภาษาจีน, J=ภาษาญี่ปุ่น, F=ภาษาฝรั่งเศส)

การที่หนังสือสำหรับเด็กพบความเป็นหนังสือหลายภาษามากกว่าหนังสือสำหรับผู้ใหญ่ ผู้วิจัยคาดว่าน่าจะเป็นเพราะการที่ปัจจุบันนี้ภาษาต่างประเทศเข้ามามีบทบาทในประเทศไทยมากขึ้นกว่าในอดีต ทำให้คนรุ่นอายุน้อยได้รับการเตรียมการให้เป็นผู้รู้หลายภาษา หนังสือสำหรับเด็กเป็นหนังสือหลายภาษามากขึ้นจนมีอัตราส่วนเป็นหนังสือหลายภาษามากกว่าหนังสือสำหรับผู้ใหญ่

แต่เมื่อพิจารณาการปรากฏร่วมของภาษาบนปกหนังสือก็พบว่ามีความแตกต่างในทิศทางตรงกันข้ามกับในกรณีของภาษาในตัวเล่ม ปกหนังสือสำหรับผู้ใหญ่มีความหลากหลายด้านรูปแบบการปรากฏร่วมของภาษาว่าพบภาษาใดปรากฏร่วมกับภาษาใดบ้างมากกว่าหนังสือสำหรับเด็ก (12 รูปแบบ : 8 รูปแบบ) ในกรณีของปกสองภาษานั้น หนังสือสำหรับเด็กมีการปรากฏร่วมทั้งสิ้น 5 รูปแบบ (ภาษาไทยปรากฏคู่กับภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาสเปน ภาษาฝรั่งเศส) ส่วนหนังสือสำหรับผู้ใหญ่พบมากกว่าเป็น 7 รูปแบบ (ภาษาไทยปรากฏคู่กับภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี ภาษาสเปน ภาษาเยอรมัน และยังพบภาษาอังกฤษปรากฏคู่กับภาษาจีนด้วย) ในกรณีปกสามภาษาหนังสือสำหรับเด็กพบเพียงภาษาไทยปรากฏคู่กับภาษาอังกฤษและภาษาจีน ส่วนปกหนังสือสำหรับผู้ใหญ่พบสามรูปแบบคือภาษาไทยปรากฏกับภาษาอังกฤษและจีน ภาษาไทยปรากฏกับภาษาอังกฤษและญี่ปุ่น และภาษาไทยปรากฏกับภาษาอังกฤษและภาษาเกาหลี รายละเอียดดังในตารางที่ 7

ตารางที่ 7

จำนวนเล่มและร้อยละของหนังสือสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ที่มีการปรากฏร่วมของภาษาในรูปแบบต่าง ๆ บนปก

	ภาษาเดียว		สองภาษา								สามภาษา				รวม
			T กับ							E กับ	T E กับ				
	T	E	E	C	J	K	Sp	F	G	C	C	J	K		
เด็ก	96	3	126	1	2		1	1			8			240	
	40.0%	1.25%	52.50%	0.42%	0.83%	-	0.42%	0.42%	-	-	3.33%	-	-	100%	
ผู้ใหญ่	668	6	419	56	37	2	1		1	1	12	15	1	1459	
	54.80%	0.49%	34.37%	4.59%	3.04%	0.16%	0.08%	-	0.08%	0.08%	0.98%	1.23%	0.08%	100%	

(T = ภาษาไทย, E=ภาษาอังกฤษ, C=ภาษาจีน, J=ภาษาญี่ปุ่น,
K=ภาษาเกาหลี, Sp=ภาษาสเปน, F=ภาษาฝรั่งเศส, G=ภาษาเยอรมัน)

ความเด่นของภาษาไทยภาษาบนปกหนังสือสำหรับเด็กและสำหรับผู้ใหญ่มีความแตกต่างกัน ภาษาไทยปรากฏเป็นภาษานำร่วมกับภาษาอื่นมากที่สุดบนปกหนังสือ

สำหรับเด็ก แต่ปรากฏเป็นภาษาเดียวมากที่สุดบนปกหนังสือสำหรับผู้ใหญ่ ส่วนในกรณีของภาษาที่พบเป็นจำนวนมากรองลงไปคืออังกฤษนั้น ความเด่นบนปกหนังสือสำหรับเด็กและผู้ใหญ่เป็นไปในทางเดียวกัน คือพบมากที่สุดเป็นภาษาตามร่วมกับภาษาอื่น รองลงมาคือพบเป็นภาษานำร่วมกับภาษาอื่น และพบน้อยที่สุดเป็นภาษาเดียว ดังในตารางที่ 8 และ 9

ตารางที่ 8

จำนวนเล่มและร้อยละของหนังสือสำหรับเด็กจำแนกตามความเด่นของแต่ละภาษาบนปกหนังสือ

	ปรากฏ			ไม่ปรากฏ ภาษาไทย	รวม
	เดียว	ร่วมกับภาษาอื่น			
		นำ	ตาม		
ไทย	96 (40%)	126 (52.50%)	15 (6.25%)	3 (1.25%)	240 (100%)
อังกฤษ	3 (1.25%)	14 (5.83%)	122 (50.83%)	101 (42.08%)	240 (100%)
จีน	0	0	9 (3.75%)	231 (96.25%)	240 (100%)
ญี่ปุ่น	0	0	4 (1.67%)	236 (98.33%)	240 (100%)
ฝรั่งเศส	0	1 (0.42%)	0	239 (99.58%)	240 (100%)
สเปน	0	0	1 (0.42%)	239 (99.58%)	240 (100%)

ตารางที่ 9

จำนวนเล่มและร้อยละของหนังสือสำหรับผู้ใหญ่จำแนกตามความเด่นของแต่ละภาษาบนปกหนังสือ

	ปรากฏ			ไม่ปรากฏ ภาษาไทย	รวม
	เดียว	ร่วมกับภาษาอื่น			
		นำ	ตาม		
ไทย	668 (54.80%)	401 (32.90%)	143 (11.73%)	7 (0.57%)	1219 (100%)
อังกฤษ	6 (0.49%)	124 (10.17%)	324 (26.58%)	765 (62.76%)	1219 (100%)
จีน	0	14 (1.15%)	55 (4.51%)	1150(94.34%)	1219 (100%)
ญี่ปุ่น	0	5 (0.41%)	47 (3.86%)	1167(95.73%)	1219 (100%)
ฝรั่งเศส	0	0	0	1219 (100%)	1219 (100%)
เกาหลี	0	1 (0.08%)	2 (0.16%)	1216(99.75%)	1219 (100%)
เยอรมัน	0	0	1 (0.08%)	1218(99.92%)	1219 (100%)
สเปน	0	0	1 (0.08%)	1218(99.92%)	1219 (100%)

เนื่องจากงานวิจัยนี้ศึกษาการเลือกใช้ภาษาในหนังสือที่จัดพิมพ์จำหน่ายในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงเน้นศึกษาไปที่การเลือกใช้หรือไม่เลือกใช้ภาษาไทย (แทนที่จะเป็นการเลือกใช้หรือไม่เลือกใช้ภาษาอื่นใด)

เมื่อนำเฉพาะความเด่นของภาษาไทยบนปกหนังสือสำหรับเด็กและผู้ใหญ่มาเปรียบเทียบกันและคำนวณค่าไคสแควร์เพื่อหาค่านัยสำคัญทางสถิติว่าปกหนังสือสำหรับเด็กและผู้ใหญ่มีการเลือกใช้หรือไม่เลือกใช้ภาษาไทยบนปกในรูปแบบที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามสมมุติฐานข้อ 2 หรือไม่ ก็พบว่ามีความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่สูงมาก บนปกหนังสือสำหรับผู้ใหญ่นั้นภาษาไทยมีบทบาทเด่นมากกว่า ดังจะเห็นว่ามักจะปรากฏเป็นภาษาเดียวบนปก ในขณะที่บนปกหนังสือสำหรับเด็กนั้นภาษาไทยมักปรากฏร่วมกับภาษาอื่น แต่ภาษาไทยก็ยังมีบทบาทเด่น เพราะมักปรากฏเป็นภาษานำ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 10 และภาพที่ 7

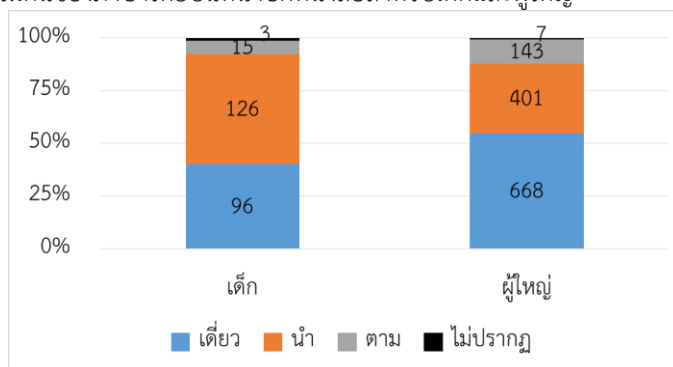
ตารางที่ 10

ความเด่นของภาษาไทยบนหน้าปกหนังสือสำหรับเด็กและผู้ใหญ่

	ปรากฏ			ไม่ปรากฏ ภาษาไทย	รวม
	เดียว	ร่วมกับภาษาอื่น			
		นำ	ตาม		
เด็ก	96 (40%)	126 (52.50%)	15 (6.25%)	3 (1.25%)	240 (100%)
ผู้ใหญ่	668 (54.80%)	401 (32.90%)	143 (11.73%)	7 (0.57%)	1219 (100%)

$$\chi^2 = 36.621, df=3, p < 0.00001$$

ภาพที่ 7 ความเด่นของภาษาไทยบนหน้าปกหนังสือสำหรับเด็กและผู้ใหญ่

3.2 การเลือกใช้ภาษาในหนังสือบันเทิงคดีหลากหลายกว่าหนังสือสารคดี โดยภาพรวม

จากวัตถุประสงค์ข้อที่สองซึ่งเปรียบเทียบการเลือกภาษาบนปกหนังสือกับเนื้อในทั้งในด้านจำนวนภาษาและตัวภาษาระหว่างหนังสือสารคดีกับบันเทิงคดีนั้น ผลการวิเคราะห์พบว่ามีความแตกต่างกันตรงกับสมมุติฐาน โดยหนังสือบันเทิงคดีมีการเลือกใช้ภาษาร่วมกันเป็นจำนวนที่มากกว่าหนังสือสารคดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในกรณีของเนื้อในและบนปก

การเลือกใช้ภาษาในเล่มหนังสือสารคดีและหนังสือบันเทิงคดีเป็นไปในทำนองเดียวกัน คือพบภาษาเดียวมากที่สุด สองภาษาพบมากรองลงมา แต่ก็อยู่ในสัดส่วนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบการใช้สองภาษาในหนังสือบันเทิงคดีมากกว่าหนังสือสารคดีอย่างชัดเจน และพบหนังสือสามภาษาด้วยเล็กน้อยในขณะที่ไม่พบหนังสือสามภาษาในกลุ่มหนังสือสารคดีเลย ดังในตารางที่ 11 และภาพที่ 7

ตารางที่ 11

จำนวนเล่มและร้อยละของหนังสือสารคดีกับบันเทิงคดีจำแนกตามจำนวนภาษาด้านใน

	ภาษาเดียว	สองภาษา	สามภาษา	รวม
สารคดี	793 (98.27%)	14 (1.73%)	0	807 (100%)
บันเทิงคดี	557 (85.43%)	86 (13.19%)	9 (1.38%)	652 (100%)

$$\chi^2 = 86.607, df=2, p < 0.00001$$

จำนวนภาษาบนปกหนังสือบันเทิงคดีก็มีความหลากหลายกว่าหนังสือสารคดีเช่นกัน แต่เป็นความแตกต่างที่ชัดเจนน้อยกว่าในกรณีของภาษาในเล่ม (แม้ว่ายังเป็นความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติ) ดังในตารางที่ 12 และภาพที่ 8

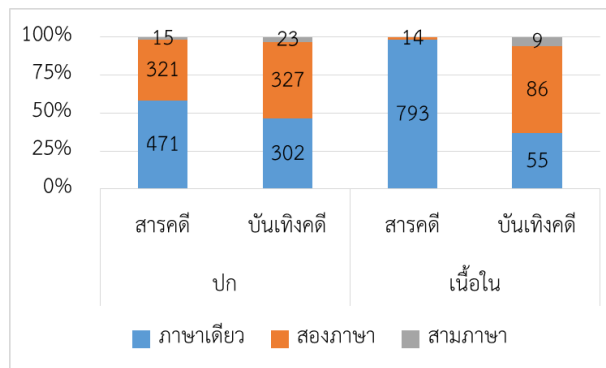
ตารางที่ 12

จำนวนเล่มและร้อยละของหนังสือสารคดีกับบันเทิงคดีจำแนกตามจำนวนภาษาบนปก

	ภาษาเดียว	สองภาษา	สามภาษา	รวม
สารคดี	471 (58.36%)	321 (39.78%)	15 (1.86%)	807 (100%)
บันเทิงคดี	302 (46.32%)	327 (50.15%)	23 (3.53%)	652 (100%)

$$\chi^2 = 22.475, df = 2, p = 0.00001$$

ภาพที่ 8 จำนวนเล่มและร้อยละของหนังสือสารคดีและบันเทิงคดีจำแนกตามจำนวนภาษา

รูปแบบการปรากฏของภาษาในหนังสือสารคดีกับบันเทิงคดีมีความแตกต่างกันชัดเจนที่เนื้อในมากกว่าปก หนังสือสารคดีมีเนื้อในภาษาเดียวเพียงรูปแบบเดียวคือภาษาไทย และมีเนื้อในสองภาษาเพียงรูปแบบเดียวอีกเช่นกันคือภาษาไทยคู่กับภาษาอังกฤษ ในขณะที่หนังสือบันเทิงคดีพบการปรากฏร่วมของภาษาเนื้อในที่หลากหลายกว่าอย่างชัดเจน นอกจากจะพบหนังสือบันเทิงคดีที่มีเนื้อในภาษาเดียวคือภาษาไทยแล้วยังพบหนังสือภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสด้วยแม้ว่าจะพบเพียงอย่างละ 1 เล่มก็ตาม หนังสือบันเทิงคดีที่มีเนื้อในสองภาษานอกจากจะพบภาษาไทยคู่กับภาษาอังกฤษเช่นเดียวกับหนังสือสารคดีแต่ในจำนวนที่มากกว่ามาก ก็ยังพบหนังสือภาษาไทยคู่กับภาษาญี่ปุ่นด้วย ส่วนหนังสือเนื้อในสามภาษานั้นพบในกรณีของหนังสือบันเทิงคดีและพบเพียงรูปแบบเดียวคือภาษาไทยคู่กับภาษาอังกฤษและภาษาจีน ดังในตารางที่ 13

ตารางที่ 13

จำนวนเล่มและร้อยละของหนังสือสารคดีกับบันเทิงคดีที่มีการปรากฏร่วมของภาษาในรูปแบบต่าง ๆ ด้านใน

	ภาษาเดียว			สองภาษา		สามภาษา	รวม
	T	E	F	TE	TJ	TEC	
สารคดี	793 98.27%	0	0	14 1.73%	0	0	807 100%
บันเทิงคดี	555 85.12%	1 0.15%	1 0.15%	85 13.04%	1 0.15%	9 1.38%	652 100%

(T = ภาษาไทย, E=ภาษาอังกฤษ, C=ภาษาจีน, J=ภาษาญี่ปุ่น, F=ภาษาฝรั่งเศส)

การที่หนังสือบันเทิงคดีมีความเป็นหนังสือหลายภาษามากกว่าหนังสือสารคดีทั้งด้านจำนวนภาษาทั้งที่เนื้อหาภายในและที่ปกหน้าของหนังสือ ผู้วิจัยคาดว่าน่าจะเป็นเพราะหนังสือบันเทิงคดีกับหนังสือสารคดีเขียนขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554: เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 4 ธันวาคม 2554 (2556) ให้ความหมายว่าบันเทิงคดีเป็นหนังสือที่มีวัตถุประสงค์เรื่องที่เขียนหรือแต่งขึ้นโดยมุ่งให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่าน และให้ความหมายของสารคดีว่าเป็นเรื่องที่เรียบเรียงขึ้นจากความจริง ไม่ใช่จากจินตนาการ สอดคล้องกับที่ Tuffelmir (2017) กล่าวว่านักเขียนเขียนงานบันเทิงคดีขึ้นเพื่อให้เพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน หรือนำผู้อ่านไปสู่โลกสมมุติที่ซึ่งสิ่งแปลก ๆ หรือสิ่งไม่ปกติเกิดขึ้น งานบันเทิงคดีจึงมักเกิดขึ้นเพื่อกระตุ้นผู้อ่านให้คิดนอกกรอบในเชิงสมมุติ ในขณะที่สารคดีมักมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ให้แก่ผู้อ่าน ผู้เขียนงานสารคดีจึงต้องเน้นการสื่อข้อเท็จจริงเป็นหลัก

ด้วยคำอธิบายนี้เองผู้วิจัยเชื่อว่าน่าจะทำให้ผู้เขียนสารคดีต้องเลือกใช้ภาษาที่สามารถสื่อข้อเท็จจริงและข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้อ่านได้ชัดเจนที่สุด ในขณะที่การสื่อสารในหนังสือบันเทิงคดีไม่มีความจำเป็นเช่นนี้ สำหรับในประเทศไทยซึ่งแม้มีความหลากหลายทางภาษา แต่มีภาษาไทยก็เป็นภาษาหลักและเป็นภาษาราชการเพียงภาษาเดียวของประเทศ จึงเป็นปกติที่เนื้อในของหนังสือสารคดีเกือบทั้งหมดเป็นภาษาไทยเพียงภาษาเดียว ส่วนหนังสือสารคดีที่เหลือก็ไม่ผิดจากความคาดหมายที่พบเป็นหนังสือสองภาษาที่ปรากฏร่วมกันระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาต่างประเทศที่มีบทบาทที่สุดในประเทศไทย

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบลงรายละเอียดรูปแบบการปรากฏร่วมของภาษาบนปกของหนังสือสารคดีและบันเทิงคดีก็พบว่าแทบไม่มีความแตกต่างกัน (สารคดี 11 รูปแบบ : บันเทิงคดี 10 รูปแบบ) หนังสือทั้งสองประเภทมีการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นภาษาเดียวบนปกคิดเป็นสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกันมากนัก หนังสือทั้งสองประเภทมีหนังสือปกสองภาษาเป็นจำนวน 6 รูปแบบเท่ากัน รูปแบบที่พบบนปกหนังสือทั้งสองประเภทคือภาษาไทยคู่กับ ภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น และภาษาสเปน ส่วนที่พบเฉพาะบนปกหนังสือสารคดีคือภาษาไทยคู่กับภาษาเกาหลี และภาษาไทยคู่ภาษาญี่ปุ่น ส่วนที่พบเฉพาะบนปกหนังสือบันเทิงคดีคือภาษาไทยคู่ภาษาฝรั่งเศส และภาษาอังกฤษคู่กับภาษาจีน ในกรณีของหนังสือสามภาษา หนังสือสารคดีพบการปรากฏร่วม 3 รูปแบบคือภาษาไทยคู่กับภาษาอังกฤษและจีน ภาษาไทยคู่กับภาษาอังกฤษและ

ภาษาญี่ปุ่น และภาษาไทยคู่กับภาษาอังกฤษและภาษาเกาหลี ส่วนหนังสือบันเทิงคดีพบน้อยกว่าเป็น 2 รูปแบบ คือพบเพียงภาษาไทยคู่กับภาษาอังกฤษและจีน กับภาษาไทยคู่กับภาษาอังกฤษและภาษาญี่ปุ่น ดังในตารางที่ 14

ตารางที่ 14

จำนวนเล่มและร้อยละของหนังสือสารคดีกับบันเทิงคดีที่มีการปรากฏร่วมของภาษาในรูปแบบต่าง ๆ บนปก

	ภาษาเดียว		สองภาษา								สามภาษา			รวม
			T กับ							E กับ	T E กับ			
	T	E	E	C	J	K	Sp	F	G	C	C	J	K	
สารคดี	465	6	282	8	27	2	1		1		2	12	1	807
	57.62%	0.74%	34.94%	0.99%	3.35%	0.14%	0.12%	0	0.12%	0	0.25%	1.49%	0.12%	100%
บันเทิงคดี	299	3	263	49	12		1	1		1	18	5		652
	45.86%	0.46%	40.34%	7.52%	1.84%	0	0.15%	0.15%	0	0.15%	2.76%	0.77%	0	100%

(T = ภาษาไทย, E=ภาษาอังกฤษ, C=ภาษาจีน, J=ภาษาญี่ปุ่น,
K=ภาษาเกาหลี, Sp=ภาษาสเปน, F=ภาษาฝรั่งเศส, G=ภาษาเยอรมัน)

ความเด่นของภาษาบนปกหนังสือสารคดีและบันเทิงคดีก็มีความคล้ายและเป็นไปในทำนองเดียวกัน คือภาษาไทยมีบทบาทมากที่สุด และพบใช้เป็นภาษาเดียวบนปกมากที่สุด ความเด่นของภาษาไทยยังเห็นได้ชัดเจนจากการที่เมื่อปรากฏร่วมกับภาษาอื่นก็มักจะอยู่ในฐานะภาษานำมากกว่าภาษาตาม ส่วนภาษาอังกฤษนั้นแม้จะพบมากที่สุดเมื่อเทียบกับภาษาต่างประเทศอื่น ๆ แต่ก็มิบทบาทเด่นชัดน้อยกว่าภาษาไทยอย่างชัดเจน โดยภาษาอังกฤษมักพบเป็นภาษาตามร่วมกับภาษาอื่น พบเป็นภาษานำในจำนวนที่รองลงมา และพบใช้เป็นภาษาเดียวบนปกไม่ถึงร้อยละ 1 ดังในตารางที่ 15 และ 16

ตารางที่ 15

จำนวนเล่มและร้อยละของหนังสือประเภทสารคดีจำแนกตามความเด่นของแต่ละภาษาบนปกหนังสือ

	ปรากฏ			ไม่ปรากฏ ภาษาไทย	รวม
	เดียว	ร่วมกับภาษาอื่น			
		นำ	ตาม		
ไทย	465 (57.62%)	295 (36.56%)	41 (5.08%)	6 (0.74%)	807 (100%)

	ปรากฏ			ไม่ปรากฏ ภาษาไทย	รวม
	เดี่ยว	ร่วมกับภาษาอื่น			
		นำ	ตาม		
อังกฤษ	6 (0.74%)	39 (4.83%)	258 (31.97%)	504 (62.45%)	807 (100%)
จีน	0	0	10 (1.24%)	797 (98.76%)	807 (100%)
ญี่ปุ่น	0	1 (0.12%)	38 (4.71%)	768 (95.17%)	807 (100%)
ฝรั่งเศส	0	0	0	807 (100%)	807 (100%)
เกาหลี	0	1 (0.12%)	2 (0.25%)	804 (99.63%)	807 (100%)
เยอรมัน	0	0	1 (0.12%)	806 (99.88%)	807 (100%)
สเปน	0	0	1 (0.12%)	806 (99.88%)	807 (100%)

ตารางที่ 16

จำนวนเล่มและร้อยละของหนังสือประเภทบันเทิงคดีจำแนกตามความเด่นของแต่ละภาษาบนปกหนังสือ

	ปรากฏ			ไม่ปรากฏ ภาษาไทย	รวม
	เดี่ยว	ร่วมกับภาษาอื่น			
		นำ	ตาม		
ไทย	299 (45.86%)	232 (35.58%)	117 (17.94%)	4 (0.61%)	652 (100%)
อังกฤษ	3 (0.46%)	99 (15.18%)	188 (28.83%)	362 (55.52%)	652 (100%)
จีน	0	14 (2.15%)	54 (8.28%)	584 (89.57%)	652 (100%)
ญี่ปุ่น	0	4 (0.61%)	13 (1.99%)	635 (97.39%)	652 (100%)
ฝรั่งเศส	0	1 (0.15%)	0	651 (99.85%)	652 (100%)
เกาหลี	0	0	0	652 (100%)	652 (100%)
เยอรมัน	0	0	0	652 (100%)	652 (100%)
สเปน	0	0	1 (0.15%)	651 (99.85%)	652 (100%)

เมื่อเน้นที่ความเด่นชัดเฉพาะของภาษาไทยบนปกหนังสือทั้งสองประเภท ก็พบว่าแม้จะมีรูปการปรากฏแบบเดียวกัน (ปรากฏเป็นภาษาเดียวมากที่สุด เป็นภาษานำรองลงไป เป็นภาษาตามน้อยที่สุด) แต่สัดส่วนของการปรากฏก็มีความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ภาษาไทยมีความเด่นชัดบนปกหนังสือประเภทสารคดีมากกว่าบนปกหนังสือสารคดี สังเกตจากที่ภาษาไทยปรากฏเป็นภาษาเดียวบนปกหนังสือสารคดีมากกว่าหนังสือบันเทิงคดี แต่ภาษาไทยกลับปรากฏเป็นภาษาตามร่วมกับภาษาอื่นบนปกหนังสือบันเทิงคดีมากกว่าบนปกหนังสือสารคดีอย่างเด่นชัด ดังในตารางที่ 17 และภาพที่ 9

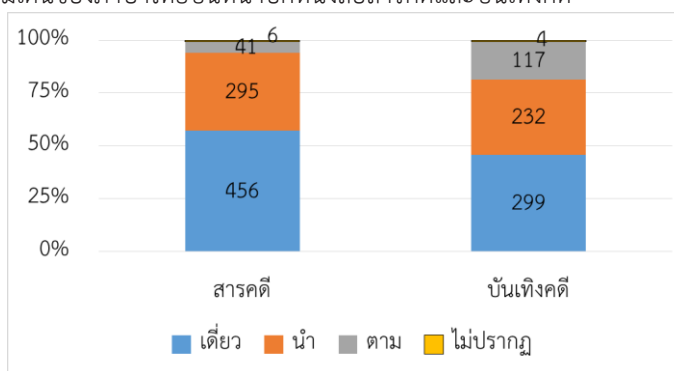
ตารางที่ 17

ความเด่นของภาษาไทยบนหน้าปกหนังสือสารคดีและบันเทิงคดี

	ปรากฏภาษาไทย			ไม่ปรากฏ ภาษาไทย	รวม
	เดี่ยว	ร่วม			
		นำ	ตาม		
สารคดี	465 (57.62%)	295 (36.56%)	41 (5.08%)	6 (0.74%)	807 (100%)
บันเทิงคดี	299 (45.86%)	232 (35.58%)	117 (17.94%)	4 (0.61%)	652 (100%)

$$\chi^2 = 64.821, df=3, p = 0$$

ภาพที่ 9 ความเด่นของภาษาไทยบนหน้าปกหนังสือสารคดีและบันเทิงคดี

4. บทสรุปและอภิปรายผล

การศึกษาการเลือกภาษาในหนังสือที่จัดพิมพ์จำหน่ายในประเทศไทยในครั้งนี้พบว่าแม้ว่าสถานการณ์ในปัจจุบันทำให้ประเทศไทยได้รับอิทธิพลภาษาต่างประเทศเข้ามามากขึ้นโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ แต่ภาษาไทยก็ยังมีความสำคัญเป็นภาษาหลัก

ในแวดวงวรรณกรรมของประเทศไทย สอดคล้องกับในการศึกษาของภาวดี สายสุวรรณ (2561) ที่พบว่าภาษาไทยยังมีบทบาทเป็นภาษาหลักในสื่อหนังสือพิมพ์และสื่อนิตยสาร

หนังสือที่จัดพิมพ์จำหน่ายในประเทศไทยมักมีปกและเนื้อในเป็นภาษาไทย ภาษาเดียว ภาษาต่างประเทศที่พบใช้มากคือภาษาอังกฤษ ภาษาจีน แต่ในขณะเดียวกัน ก็ยังมีบทบาทรองจากภาษาไทยอย่างมาก ภาษาต่างประเทศที่มีบทบาทรองลงมาก็คือ ภาษาญี่ปุ่น ส่วนภาษาอื่น ๆ คือภาษาเกาหลี ภาษาเยอรมัน ภาษาสเปน และ ภาษาฝรั่งเศส พบน้อยมากจนยังไม่สามารถสรุปได้ว่าภาษาใดมีบทบาทมากกว่ากัน ในสังคมไทยปัจจุบัน

การที่พบภาษาหลายภาษา แต่มีเพียงภาษาไทยและภาษาอังกฤษเท่านั้นที่พบ ในปริมาณความถี่สูงมาก สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนภาษาในโรงเรียนของประเทศไทย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งเป็นฉบับล่าสุดได้กล่าวถึงการเรียนภาษาต่างประเทศในประเทศไทยไว้ว่า สามารถเลือกเรียนได้หลากหลาย แต่ก็มีภาษาอังกฤษเพียงภาษาเดียวที่เป็นภาษาที่กำหนดให้เรียนตลอดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6) ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น เช่น ภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน จีน ญี่ปุ่น อาหรับ บาลี หรือภาษาอื่น ๆ ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษาที่จะจัดทำรายวิชาและจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสม และภาษาที่สามที่พบสอนในโรงเรียนในปัจจุบันก็มักจะเป็นภาษาจีน สะท้อนให้เห็นได้จากจำนวนผู้เข้าสอบ GAT2 (General Aptitude Test หรือการทดสอบความถนัดทั่วไปด้านภาษาอังกฤษ) และ PAT7 (การสอบความถนัดด้านวิชาการเพื่อสมัครเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยหรือ Professional A Aptitude Test ด้านภาษาต่างประเทศอื่น ๆ นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ) เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2561 มีนักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แล้ว เข้าสอบวิชาภาษาอังกฤษ 230,563 คน แต่มีผู้สอบภาษาต่างประเทศอื่น ๆ อีก 7 ภาษารวมกัน 42,621 คน ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนที่น้อยกว่าผู้เข้าสอบวิชาภาษาอังกฤษมาก ใน PAT7 ภาษาที่มีผู้เลือกสอบมากที่สุดคือภาษาจีน รวม 13,398 คนหรือร้อยละ 31.44 ผู้สมัครเข้าสอบ PAT7 ภาษาต่างประเทศอื่น ๆ อีก 6 ภาษาที่เหลือ (ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาอาหรับ ภาษาบาลี และภาษาเกาหลี) รวมกันเป็นร้อยละ 68.56 หรือหากคิดค่าเฉลี่ยเท่า ๆ กัน ก็จะได้เป็นผู้เข้าสอบร้อยละ 10.93 ต่อหนึ่งภาษาเท่านั้น (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2561)

เมื่อผู้วิจัยนำตัวแปรต้นคือกลุ่มผู้อ่านหลักของหนังสือ (เด็กหรือผู้ใหญ่) และประเภทหนังสือ (สารคดีหรือบันเทิงคดี) มาพิจารณาประกอบ ก็พบว่าโดยภาพรวมตัวแปรตาม (การเลือกภาษา) มีความแตกต่างกันตามที่ตั้งสมมุติฐานไว้ ยกเว้นความหลากหลายของรูปแบบการปรากฏร่วมของภาษาบนปกหนังสือที่พบว่าไม่มีความแตกต่างกันไปตามกลุ่มผู้อ่านและประเภทหนังสือ สรุปได้ดังในตารางที่ 18

ตารางที่ 18

ความเด่นของภาษาไทยบนหน้าปกหนังสือสารคดีและบันเทิงคดี

	ความหลากหลายภาษา			ความหลากหลายของรูปแบบการปรากฏร่วม			ความเด่นของภาษาไทย		
เนื้อหา	เด็ก	>	ผู้ใหญ่	เด็ก	>	ผู้ใหญ่			
	บันเทิงคดี	>	สารคดี	บันเทิงคดี	>	สารคดี			
ปก	เด็ก	>	ผู้ใหญ่	เด็ก	≤	ผู้ใหญ่	เด็ก	<	ผู้ใหญ่
	บันเทิงคดี	>	สารคดี	บันเทิงคดี	≤	สารคดี	บันเทิงคดี	<	สารคดี

ผู้วิจัยคาดว่าสาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะปกหนังสือมีหน้าที่สำคัญคือสร้างความโดดเด่น สวยงาม เป็นจุดขาย การใช้เลือกใช้ภาษาบนปกหนังสือจึงมีความแตกต่างไปจากการเลือกใช้ภาษาในตัวเล่มหนังสือ ไม่ว่าจะเป็นปกหนังสือสำหรับผู้่านวัยใด และเป็นปกของหนังสือประเภทใดก็มีหน้าที่ที่คล้ายกัน ดังนั้นจึงมีการเลือกใช้ภาษาในรูปแบบที่หลากหลายมากพอๆ (และมากกว่าในกรณีของเนื้อหาในหนังสือ) แต่สำหรับว่ารูปแบบการปรากฏร่วมกันของภาษาบนปกหนังสือสำหรับผู้ใหญ่มีความหลากหลายกว่าหนังสือสำหรับเด็ก และรูปแบบการปรากฏร่วมกันของภาษาบนปกหนังสือสารคดีมีความหลากหลายกว่าหนังสือบันเทิงคดีหรือไม่นั้นยังไม่สามารถหาคำตอบที่แน่นอนได้เนื่องจากข้อมูลมีความกระจ่ายเป็นกลุ่มย่อยจำนวนมากจนไม่สามารถใช้การคำนวณทางสถิติยืนยันนัยสำคัญของความแตกต่าง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554: เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 4 ธันวาคม 2554. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ภาวดี สายสุวรรณ. (2561). การเลือกภาษาในสื่อหนังสือพิมพ์และสื่อนิตยสารของไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์*, 25(2), 232-257.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2561). รายงานค่าสถิติพื้นฐานการสอบ GAT/PAT ประจำปี 2561 (กุมภาพันธ์ 2561). สืบค้นจาก <https://www.niets.or.th/en/content/download/7465>
- สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). คู่มือการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแนวใหม่ ตามกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล *The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) ระดับมัธยมศึกษา*. สืบค้นจาก <http://english.obec.go.th/english/2013/index.php/th/2012-08-08-10-26-5/74-cefr>
- Bell, A. (2014). *The guidebook to sociolinguistics*. Malden, MA: Wiley Blackwell.
- Carton, A. (2018). *Role of book cover design in your book's success*. Retrieved from <https://www.designhill.com/design-blog/role-of-book-cover-design-in-your-books-success/>
- Cheshire, J., & Moser, L. M. (1994). English as a cultural symbol: The case of advertisements in French-speaking Switzerland. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 15(6), 451-469.
- Eberhard, D. M., Simons, G. F., & Fennig, C. D. (Eds.). (2019). *Ethnologue: Languages of the world* (22nd ed.). Dallas, TX: SIL International. Retrieved from <http://www.ethnologue.com>
- Fishman, J. A. (1965). Who speaks what language to whom and when? *Linguistics*, 1(2), 67-88.

- Fishman, J. A. (1972). Domains and the relationship between micro- and macrosociolinguistics. In J. J. Gumperz & D. Hymes (Eds.), *Directions in sociolinguistics: The ethnography of communication* (pp. 435-453). New York, NY: Holt, Rinehart and Winston.
- Goldstein, D. (2011). *The use of English in Japanese advertising* (Doctoral dissertation, Carnegie Mellon University). Retrieved from https://figshare.com/articles/The_Use_of_English_in_Japanese_Advertising/6686579/1
- Holmes, J. (1992). *An introduction to sociolinguistics*. London, England: Longman.
- MacGregor, L. (2003). The language of shop signs in Tokyo. *English Today*, 19(1), 18-23. <https://doi.org/10.1017/S0266078403001020>
- Sangroong, P. (2015). *English-Thai mixing on international women magazine's covers and how this trend has developed and changed in the past six years: A case study of Thai edition of Marie Claire magazine* (Master's thesis). Chulalongkorn University, Bangkok.
- Tuffelmire, D. (2017). *Fiction vs. nonfiction writing styles*. Retrieved from <https://penandthepad.com/fiction-vs-nonfiction-writing-styles-3764.html>